

nih prizadevanjih!), zato Vam na tem mestu na srce polagam — svojo sodbo in svoj nasvet:

Mladinski list Vašega delokroga in obsega je treba — kakor punčico svojega očesa zvesto čuvati! On, ki ima dostop do dece slehrne gorske vasice, jim dotaka gorko srčno kri naravnost iz središča naše kulture. Po njem se najlaže privzga mlada deca na neki okus — kar že sami dobro veste! Ta okus pa naj bo zdrav! Če naj bo vzgoja smotrna in urejena, ji je predpogoj razvidnost, resničnost, nepristranost!

Ze ste se morda vsaj deloma trudili, da bi bil Vaš list tozadevno vzgojen. Toda — to se Vam še ni posrečilo! Zakaj? Ker si niste pomagati znali, vedeli?! Glejte — uspeha pa le ni bilo! Namesto trdnega povezanega, preglednega trupa ste dosegli — torzo, brez nog in glave, — pa še tega ne, kaos ste povzročili. Kaj je ostalo? Glejte:

— Od vsega napora je ostalo — nekaj razmetanih lis. Te lise so: par umetnikov (kdo si bo drugače mislil, če ne uredništvo najbližjih!) Morda celo manj poklicanih! Morda? Ali je to vzgojni namen Vašega lista?

Ne!
Tedaj začnite! Poiščite koga, starejšega gospoda (ustaljenega, uglednega esteta — umestnostnega zgodovinarja!) Ta Vam bo, morda s pomočjo na novo urejene »Narodne galerije slovenske umetnosti ter njene pre-

imenitne zbirke »Antičnih gipsastih odlivkov« ob kratkem in nazorno razjasnil našo umetnost od najstarejše do najmlajše (ali vsaj staro moderno do novo moderne). Obenem z zgodovinsko stvarnimi, osebnimi podatki, o umetnikih samoukih in strokovno naobraženih. Tudi pri tem je zlasti še za mladino potrebna pojasnitev. Kajti: mnogo bi radi, pa jim bo onemogočen strokovni pouk (oblikujoča umetnost ima za to šole, ki jih literatura nima), imajo pa ta talent in bodo dobili veselje do udejstvovanja, ko bodo videli, da se že s samim talentom tudi le nekaj doseže.

To zadnje je sicer že detajlnega pomena, ali za dokazilo vzgojne dalekosežnosti, za Vaš list zelo ilustrativno!

Dalje bo po pregledni, razumljivi urejenosti tega dela Vašega lista, podeželskemu učitelstvu v šoli s pridom služilo v vzgojne svrhe mladine, pa tudi odraslim po kmetijskih hišah, ko jim bo prihajalo v roke.

Ta pregled naj zavzame vse tovrstni tekstni in ilustrativni del (za ta čas naj se ilustriranje literature opusti) za par let.

Ako pa je vse to neizvedljivo, pa vsaj v spremljajočem tekstu opustite način literarno bombastičnega reklamiranja posameznih umetnikov ter naj bodo tekst le: zgolj resnični podatki, spremljani z ilustracijami.

Računam na Vašo uvidevnost in dobro voljo, pa Vas najprijazneje pozdravljam!

Splošne vesti

UVODNI IN METODIČNI TEČAJ ZA UČITELJE KMETSKO-NADALJEVALNIH ŠOL DRAVSKE BANOVINE.

Banska uprava dravske banovine priredi za učitelje kmetško-nadaljevalnih šol dravske banovine uvodni in metodični tečaj, ki se bo vršil od 2. do 12. avgusta 1933., in sicer na Vinarski in sadjarski šoli v Mariboru.

Tečaj ima namen razgrniti ves problem kmetškega vprašanja, udeležence uvesti v miselnost in delo kmetškega človeka, v način obhajanja s kmetiskim ljudstvom, v organizacijo kmetško - nadaljevalnega šolstva, ter metodično obdelati vso snov za imenovane šole.

V tečaj se bodo v prvi vrsti sprejemali oni učitelji, ki so že poučevali na kmetško-nadaljevalnih šolah, pa še nimajo uvodnega tečaja, nadalje učitelji, ki imajo resen namen že v šolskem letu 1933./34. pričeti s poukom na kmetško-nadaljevalni šoli in ki so službovali najmanj pet let na podeželskih šolah.

Prošnje, kolkovane s kolkom za 5 Din in opremljene s službeno razpredelnico, je potomo šolskega upravitelja vpslati vsaj do 9. julija 1933. neposredno kmetijskemu oddelku banske uprave v Ljubljani.

K popolni oskrbi na imenovanem zavodu prispeva vsak udeleženec 90 Din za ves tečaj, ostale stroške bo krila banska uprava.

V smislu § 6., 1. pravilnika mora imeti vsak voditelj uvodni in metodični tečaj.

STROKOVNI GOSPODINJSKI TEČAJ ZA UČITELJICE GOSPODINJSKO - NAD. ŠOL

se bo vršil na kmetijsko - gospodinjski šoli v St. Juriju ob juž. žel., — kakor smo že v zadnji številki poročali, od 24. julija do 19. avgusta 1933. V tečaju bodo poleg kuhanja in gospodinjstva obsežne praktične vaje iz raznih panog kmetijstva, ki jih mora poznati ne-le voditeljica gospod.-nadalj. šole, ampak sploh vsaka učiteljica na deželi. Prispevek vsake udeleženke znaša 400 Din za ves tečaj, vse druge izdatke bo krila banska uprava. — Prošnje za sprejem v tečaj morajo biti do 2. julija na kmet. oddelku banske uprave.

— Zadržno gospodarski tečaj. Sprejeti udeleženci naj se zglasijo v ponedeljek 3. jul. t. l. ob 8. uri zjutraj na trgovsko-gremijalni

šoli v Trgovskem domu na Gregoričevi ulici v Ljubljani. Sprejete je sekcija posebe obvestila.

— Tečaj za deška ročna dela priredi koncem avgusta v Novem mestu tov. Zukovec Franc. Tečaj bo trajal 1 teden in bo obsegal pletarstvo, kartonažo, razna dela iz lesa in drugo. Tečaj je brezplačen, vsak udeleženec prispeva samo efektivni strošek za material. Vsi tovariši-ce, ki se žele udeležiti tečaja, naj čim prej javijo udeležbo tov. Zukoecu Francu, Novo mesto, Breg. Tečaj se prične 22. avgusta. Vsak udeleženec naj prinese s seboj škarte, kladivo in kleščice.

— »Učiteljski tovariš« bo izhajal ob poštinihah po sklepu banovinske skupščine štirinajstrednvo. Prihodnja številka izide v četrtek dne 13. julija t. l.

— Klub učiteljev pristašev J. r. k. d. v Beogradu. Dne 20. junija se je vršila konferenca učiteljev pristašev J. r. k. d. iz Beograda, Zemuna in Pančeva. Sklenili so osnovati klub učiteljev pristašev Jugoslovske, radikalne, kmetске demokracije (J. r. k. d.). Ob tej priliki je bil soglasno izvoljen začasni klubov J. r. k. d. s centralo v Beogradu ter sednik: Damjan Rašić, podpredsednik: Mihič Majstorović, tajnik: Borivoj Josimović in blagajnik: Radivoj Gajić. — Odbor ima nalogo izdelati pravila za organizacijo učiteljskih klubov J. r. s. d. s centralo v Beogradu ter posameznimi klubi po banovinskih mestih in sedežih srezov. Ravno tako ima ta začasni odbor nalogo razposlati apel na vse učitelje, pristaše J. r. k. d., da začnejo z organizacijo klubov.

Opomba: V zadevi ustanovitve gornjega kluba se je obrnila sekcija na predsednika J. U. U. v Beogradu za pojasnila. V eni prihodnjih številkih prinese »Učiteljski tovariš« načelno stališče o tem vprašanju.

— Litijsko sresko društvo JUU. Pred odhodom na počitnice prosi odbor vse tovariše (-ice), naj uredijo svoje zaostanke na članarini. Društveni zbor je naročil odboru, da do 1. julija neizplačane zneske izterjamo sodnijsko, proti članom-zaostanjkarjem pa postopamo po pravilih. Toliko v vednost, da ne bo nepotrebnih zamer. Prihranite sebi in nam pota in nepotrebno delo. — Odbor.

Po pevskih točkah so predvajali malčki dve kratki igrici o materi in njeni ljubezni tako ljubko, da so izzvali in doživeli višek priznanja in pohvale. Gdč. Ažmanova je v krasnem govoru poveličevala mater, g. kralj. konzul pa je izpregovoril tako posrečene besede, da je marsikomu trepetala solza v očesu. S svojo dušo je ob govoru gledal daleč — daleč v pravo materino srce.

Isto toplino je izzvalo tudi krasno predavanje g. kaplana Oberžana s skioptičnimi slikami, zaključil pa je to izredno lepo uspelo prireditve tukajšnji g. pastor Hessen, poveličujoč mater, materinski jezik in domovino.

Prireditve je uspela sijajno in je bila obenem nekaka reprodukcija mojega delovanja, s katero sem našel pot do staršev in si prisojil srca malčkov.

Sodelovalo je okoli 70 otrok v starosti od 4 do 12 let.

Zdaj vežbam že šesti mesec 6 šolarjev na violino in upam, da bom prihodnje leto na uspehu še bogatejši, če računam, da sem bil letoš začetnik v tujini in da imajo ljudje čim dalje večje zaupanje v me.

Dragi Svače! Pred dobrim pol letom si začel orati ledino na prosvetnem polju med našimi zapuščenimi brati v tujini. Kakor vidimo, zelo uspešno, čeravno s trudom in naporom, — znano mi je, da tudi mnogokrat s samozatajevanjem! Tvojih uspehov se veselimo vsi! Tvoji tovariši in obenem kličemo: Svače! Naprej, naprej do novih zmag in uspehov, ki bodo Tebi v zadoščenje, jugoslovenskemu učitelstvu v ponos, narodu in domovini pa v čast in korist. Zdravo!

V. Gregorič.

— GLAVNA SKUPSCINA JUU. Rediteljski odsek ima svojo sejo dne 3. julija 1933 ob 15. uri. Prosimo sigurne udeležbe!

— »Misli ob koncu šol. leta«. Opazil sem, da se dopisnik naslovnega članka v »Jutru« med drugim zavzema tudi za to, da bi oblast prepovedala študij onim dijakom, ki se vozarijo v šole. Nehote sem se vprašal, je li morda prav, da sme študirati samo oni, ki stanuje v mestu, ki biva ali pri svojih starših, oz. ki stanuje pri drugih? Pomislimo vendar, koliko nadarjenih sinov je doma po deželi, ki imajo samo to nesrečo, da so njihovi starši revni. Oni bi tudi radi študirali in to njihovo željo podpira učiteljstvo, toda, žalibog, denarno vprašanje dela zapreko. In če tak deček biva v bližini železnice, kaj je bolj umestnega, kakor da ga oče pošilja po železnici v šolo, želeč tako sinu pomagati. Res, pretrepi mora marsikaj, toda lahko bi takim prišli na pomoč s tem, da bi jim v zimskem času nudili vsaj skodelico toplega mleka. Morda bi to opravila kaka socialna ustanova? Napačno je, da povečini morejo študirati le oni, katerih starši so premožni. Taka slaba zadeva je tudi šolnina. Pripetilo se je meni, da sem moral plačati nekaj stotakov taks in šolnine za svojo hčerko, ki je delala izpit čez nekaj razredov gimnazije. To mi je povzročilo nebroj skrbi, kje dobiti denar in skoraj bi bil primoran pustiti hčerko doma. Tega seveda nisem storil, kajti razen študiranja ji ne morem ničesar nuditi. Treba bi bilo pravilno urediti plačevanje šolnine in taks ter poiskati druge vire dohodkov. V naše srednje šole bi prišlo res več zelo dobrega materiala, duševno in drugače dobrega, ki bi bil že po svoji odgoji, ob raznem pomanjkanju doma, sposoben resno lotiti se študija na srednji šoli. Moti se oni, ki meni, da je s tako zvanimi sprejemnimi izpiti dovolj oviran dostop duševno manj nadarjenemu materialu. Ravno nasprotno je res! Poznam primere, ko premožni starši najamejo sinčku že v osnovni šoli inštruktorja za namenom, da bi bil sposoben za vstop v srednjo šolo. In tak učence ni brez inštruktorja tudi v srednji šoli. Dospe do osme in inštruktor mu pomore čez valove višjega tečajnega izpita! Doma pa je ostal njegov součenec iz osnovne šole, vseskozi nadarjen dečko, ki je že v svoji nežni mladosti marsikaj prestal. Pomanjkanje je bilo njegovo spremstvo in ta dečko bi jeklenih živcev in trdne volje prestopil prag učenosti v mestu. — Herman Kmet.

— Maturantije iz l. 1913. učiteljska šol. sester v Mariboru! Snidemo se v četrtek, dne 6. julija okrog poldneva pri »Orlu«. Na veselo svidenje. — Ant. Vaupot, Slovenjgradec.

— »Predpisi o zdravniškem pregledu za vpis v osnovno šolo ter o postopanju z defektno deco«, ki so potrebni šolskim upraviteljem, se dobe v založbi Učiteljske tiskarne v Ljubljani in v podružnici v Mariboru. Cena nevezani 34 Din, v platno vezani izdaji 42 dinarjev.

— »Spisek otrok«, ki ga morajo voditi upraviteljstva osnovnih šol po §§ 15. in 58. zak. o nar. šolah. Navodila za »Spisek« glede postopanja z defektno deco se dobe v »Predpisih o postopanju z defektno deco« v založbi Učiteljske tiskarne v Ljubljani in pri podružnici v Mariboru. Cena nevezanemu izvodu 34 Din, v platno vezanemu 42 Din.

— Iz zdravstvenih ozirov želim menjati svojo službo s tovarišem ali tovarišico v Celju. Prijazne ponudbe na moj naslov: Marta Jurkova, učiteljica na Dnevnem zavetišču v Celju.

— SOLAM VSEH VRST! Šolskim vodstvom in ravnateljstvom, ki so naročila kratko statistiko za začetek šolskega leta (obrazec II A/33, III A/33, IV A/33), vljudno sporočamo, da ti obrazci še niso dotiskani. Razposlali jih bomo naročnikom, čim prejmemo tiskovine iz Beograda, predvidoma proti koncu julija t. l. — Banovinska založba šolskih knjig in učil v Ljubljani.

— VSEM NAROČNIKOM »ORACEV«. Zadnje številke »Oracev« letošnjega letnika, ki naj bi izšle v enem zvezku, so se vsled nekaterih člankov tako zakasnila, da jih ne bo mogoče izdati pred jesenjo. Temu pa so se pridružile še druge ovire, ki jih vkljub najboljši volji uprave in uredništva ni bilo mogoče preiti. Poleg nadaljevanj bodo objavljene v omenjenih številkah zanimive razprave. Vse cenjene naročnike najvljudneje prosimo tozadevnega oproščenja, obenem pa prosimo vse one, ki še niso poravnali naročnine, da to store čim prej, vsaj za pol leta. — Uredništvo »Oracev«.

— Popravek: V 9-10 št. »Prosvete« se mora glasniti v članku »Dveletne skušnje s šolskim radiem v dravski banovini«: Na 130. strani beseda: godi mesto zgodi. — V zadnjem stavku iste kolone je v predzadnji vrsti vstaviti za besedo poučiti — kako se napravi primitivni radio-aparat. — Na strani 151. je v drugi koloni v 41. vrstici dostaviti za besedo predavanje — se je razposlalo po 5000 prilog za vseh 8 predavanj. Higijenski zavod je pomotno pisan z malo začetnico.

— Diplomski učiteljski izpiti na državni učiteljski šoli v Ljubljani. Diplomski učiteljski izpiti so se začeli 2. junija ter so trajali, izvzemši nedelje in praznike, do 26. junija t. l. K izpitu se je prijavilo 36 kandidatov in 81 kandidatka, ki so letos dovršili V. razred na zavodu ter 4 kandidatke, ki so polagale diplomski izpit drugič. 1 kontraktualni učitelj ter 4 kontraktualne učiteljice. Učiteljski diplomski izpit so položili in postali usposobljeni za učiteljski poklic na narodnih šolah sledeči pripravniki: Beljan Marija, Čermelj Lidvina, Erbežnik Frančiška, Ferjan Milena, Gaber Breda, Gajser Bogovoljka, Germek Nada, Goričar Draga, Gruden Marija, Hafner Marija, Jeras Frančiška, Juršič Hedvika, Kavčič Ivana, Klemenčič Bogdana, Križman Ana, Leskovic Ana, Lovše Majda, Makuc Bogdana, Malec Albina, Možina Bogomila, Ozvald Dragica, Pintar Rozalija, Plavšak Vera, Robida Marija, Rozman Angela, Senekovič Andreja, Slapar Vera, Šemrov Ana, Steblaj Majda, Trupej Angela, Učakar Hedvika, Ukmar Silva, Zadel Leopoldina, Bartol Ivana, Bauer Marija, Gajšek Ema, Gerželj Jožefa, Hrovat Hermina, Ivanec Ana, Jamnik Ivana, Jerina Marija, Jurko Zlatka, Kariž Olga, Kink Frančiška, Klemenčič Avreljija, Koman Marija, Lampret Zorana, Levstik Vida, Marin Alojzija, Metelko Olga, Mitterhammer

Do 10. julija

sprejema Učiteljski dom v Mariboru prijave gojencev za bodoče šolsko leto iz vrst učiteljstva in njegovega sorodstva.

P o t e m o d d a
p r o s t a m e s t a
d r u g i m r e f l e k t a n t o m .

Za gojence Učiteljskega doma ni rajoniranja in je torej lahko vsak sprejet v srednješolske zavode v Mariboru.

Pišite po prospekte:

Penzionat Učiteljskega doma v Mariboru, Kosarjeva ulica 41

Zglasite se v počitnicah v domu, kjer dobite lahko vso oskrbo za krajši ali daljši čas!

Vodnik po zbirkah narodnega muzeja

v Ljubljani. Prirodopisni del. Ljubljana 1933. Izd. in založil narodni muzej. 219 str. 108 slik. Cena Din 20.—

»Vodniku« po kulturno-zgodovinskem oddelku nar. muzeja, ki je izšel predlanskem in o katerem smo v »Učit. tov.« že obširno poročali, je sledil letos prirodopisni del. Ze od ustanovitve ljubljanskega muzeja je bila njegova naloga, zbirati in hraniti predvsem gradivo iz nekdanje Kranjske, oziroma po možnosti — zlasti po vojni — iz vse Slovenije. Gradivo iz tujih krajev je sicer tudi dobrodošlo in zaželeno, a ne more tvoriti jedra muzejskih zbirk. Jedro vseh zbirk ljubljanskega muzeja tvorijo oni predmeti, ki nudijo sliko naše zemlje od kamenite podlage do rastlinstva in živalstva, do človeka in izdelkov človeških rok.

Prirodopisne zbirke narodnega muzeja nam nudijo več ali manj popolno sliko prirodnin slovenske zemlje. Zbirke niso namenjene samo strokovnjaku in nimajo samo znanstvenega pomena. Prirodne dajo gospodarskemu življenju smeri in cilje, to so temelji, na katerih slonijo naše pridobitne možnosti, naša gospodarska moč in po prirodnih moramo končno usmeriti našo gospodarsko politiko. To je narodno-gospodarski pomen prirodopisnih zbirk in ob enem narodno-gospodarski pomen novega »Vodnika«.

Pri muzejskih zbirkah ne moremo zahtevati popolnosti, še marsikateri predmeti manjkajo, izpopolnitev je delo več generacij

in možna samo s sodelovanjem vsega prebivalstva. Zanim v kulture narod bo znal sam čuvati zanimivosti svoje dežele in se bo zavedal, da spadajo prirodne ali zgodovinske znamenitosti v javne zbirke. To je kulturno-vzgojni pomen »Vodnika«, ki naj bo našemu narodu glasen opomin, naj čuva vse znamenitosti, naj jih zbira in naj jih da v varstvo javnim zbirkam.

Kar smo povedali predlanskem o kulturno-zgodovinskem delu »Vodnika«, smemo ponoviti tudi zdaj o prirodopisnem delu. »Vodnik« ni katalog, ki našteva razstavljene zbirke po številkah ali omarah. To je voditelj, ki tolmači obiskovalcu vse važnejše predmete prirodopisnih zbirk in opozarja na njih znanstveni in praktični pomen. Zbirke v muzeju so prilagodene »Vodniku« tako, da je pri posameznih primerkih in skupinah na posebnem lističu navedena stran »Vodnika«, kjer najdejo obiskovalci vse potrebne podatke in tolmačenje. Smotrna ureditev je obenem dvignila uporabljivost »Vodnika«, rabi ga lahko znanstvenik, ki mu je snov znana, s pridom ga bo rabil tudi povprečno izobraženi ljubitelj prirode, ki bo ob »Vodniku« in zbirkah svoje znanje poglobil. Neobhodno potreben pa je »Vodnik« vsem obiskovalcem muzeja.

Ze nekoč smo želeli, naj bi naše učiteljstvo bolj pogosto kakor do zdaj, obiskovalo s svojimi učenci naš muzej. Velika ovira je bilo to, da nismo imeli »Vodnika« in so bile radi tega marsikateri zbirke obiskovalcem samo »nemi« predmeti. Te ovire ni več! »Vodnik« je omogočil vsakemu učitelju, da se že doma pripravi na obisk muzeja, da si sam razširi znanje o naši ožji domovini in da pripravi svojim učencem v muzeju par ur najčistejšega veselja in jim širi duševno ob-

Prvi materinski dan v tujini

Barjanski tovariš Stoviček Svatopluk, ki ga je poslala naša vlada meseca oktobra l. l. v Eysden v belgijskem Limburgu, da tam poučuje v izseljeniških kolonijah jugoslovensko deco v materinem jeziku, mi piše med drugim o prireditvi, ki je bila gotovo prva te vrste na tujih tleh, nastopno:

»Dne 11. junija t. l. sem priredil tu v Eysdenu »materinski dan«. Prisotni so bili: naš kraljevi konzul iz Hüticha s svojo soprogo g. Vladimir Vukmirovič, izselj. delegat iz Brüssla g. Mirko Kranjc, gosp. kaplan Drago Oberžan in gdč. učiteljica Marija Ažmanova iz Holandije ter domači pastor gosp. Hubert Hessen.

V šarbonski dvorani se je zbralo vse polno naših ljudi iz vsega belgijskega Limburga, ki so se veselili izvajanj njihov malčkov.

Posamezne cenjene goste so šolarji pozdravili s primernimi nagovori in jim poklonili krasne šopke cvetic.

Nato so otroci deklamirali o materi. Po deklamacijah so našli — oziroma moji — malčki zapeli dvajset izbranih narodnih pesmi, dvoglasnih in troglasnih, s tako otroško prisrčnostjo, da jim je bil za krasno izvajanje nagrada gramek, nepopisen aplavz. Vsestransko priznavanje je bilo še meni ljubo (saj sem si na tistem mislil — zadovoljen sem; trud je bil velik, a s tem bogato poplačan).

Ilza, Prhavec Jana, Puc Marija, Rozin-Tomše Rozina, Šo Daniela, Slapar Stefanija, Smolnikar Lepidina, Serko Milena, Strubelj Albina, Stul Pavla, Svigelj Ladislava, Tancig Vlasta, Ti Pavla, Učakar Vida, Velikonja Marija, Ver Ana, Zamuda Ljudmila. — Berčić Arnej, Blažič Andrej, Božiček Edmund, Bre Franc, Buda Stanislav, Jagodič Adalbert, Jastelic Slavko, Korošec Drago, Košmerl D., Krašnja Ivan, Kugler Mirko, Kuštrin St., Lokovšek Ivan, Mivšek Viktor, Oman Ivan, Porenta Stanislav, Primožič Rudolf, Šternik Drago, Serajnik Beno, Slapar Nikj, Soklič Ivan, Šašek Alojzij, Šubert Aloj, Zajc Drago in kontrakt učitelj (ce); rmeek Solza Marija, Zazula Pavla, Majnik ton. — Popravne izpite ima; 12 kandidatov 15 kandidatinj; za eno leto odklonjeni; 2 kandidatinj in 2 kontrakt učiteljici. — Ravnateljstvo drž. učiteljske šole v Ljubljani.

Osebnizadeve

NAPREDOVALI : UČITELJI (-CE)

v VI. spino:

Likozar Jožica in Šnar Alojzij iz Ljubljane; Zerjav Marija iz Senice; Tanai Terezija iz Dol pri Litiji; Preu Rudolf iz Rogoške Slatine; Jankovič Franc Most; König Pavla iz Orlevasi; Kopriva Ja iz Sp. Polskave; Zaunfuchs Julija iz Sv. ne v Slov. goricah; Teušič Marija iz Sv. Pla; Dolinar Ivan iz Petrové; Pirker Viktor iz Strug; Sancin Cezar iz Trebelnega; Petič Roza iz Pobrežja; Schneider Franja iz žutomerja; Muršec Marija iz Sv. Jurija ob i. žel.; Virant Julijana iz Laškega; Fišer arija iz Sv. Petra; Lulik Avgust iz Rudnika; uhr Josip iz Kamnice; Punčuh Katarina iDol. Logatca; Pestsche Ljudmila iz Črnomk; Bloudek Zdenka iz Ribnice; David Ružar Loč; Pavlovec Ljudmila iz Cerkelj.

v VIII. skupo:

Ljubič Mirko iz Dolin Kristl Josip od Sv. Barbare; Kerkoč Maq iz Sv. Jošta; Vračko Elza iz Dobropolji Zorman Marija iz Toplice pri Zagorju; Cveo Ana iz Cezanjevcv.

Prevedeni v IX. skupo so:

Novak Anton iz Kobilja; Kimovec Franc iz Smuke; Zabjak Stanislav iCerkelj; Dacar Melhior iz Polan in UrbančičBranko iz Ribnice.

Učiteljski prvnik

NAJEMANJE KRATKOROČNIH POSOJIL KRAJEVNIH ŠOLSkih OBOROV PRI POSOJILNICAH Z OMIENIM ALI NEOMEJENIM JAMSTVOM.

Krajevni šolski odbori si meajo večkrat v najnujnih potrebah šole najeti kratkoročno posojilo zlasti, ker nimajo zadonega kritja v odobrenem proračunu. V ta namen si najemajo posojila pri krajevnih posojilnicah, ki so večinoma rajfajznovke v neomejenem jamstvom. Zato mora vsak prejemik posojila vstopiti tudi kot član posojilnice; neomejen jamstvom. Kraljevska banskauprava je z okrožnico z dne 13. dec. 1932. IV to. 17447/2 odredila, da krajevni šolski odborne smejo vstopati kot člani posojilnice z virom na zahtevano jamstvo članstva. Iz navedenega razloga tudi krajevni šolski odborki tako ne morejo dobiti posojila zaradi zabanjene članstva pri posojilnici. Zato si pomgajo pri najemanju kratkoročnih posojil pri nvedenih posojilnicah na ta način, da prevzamejo posojilo in tudi poročstvo za ta posojila krajevnih šolskih odborov osebno člani, zlati predsednik, blagajnik in poslovodja.

zorje. Zato ne sme manjkati »Vodnik« v nobeni šoli! Vem za težave krajevnih šolskih odborov, a cena 35 Din za oba dela »Vodnika« (kult.-zgod. in prirodopisni) je tako malenkostna, da jo zmore vsak krajevni šolski odbor za nabavo te važne narodne učne knjige.

Zoološki oddelek je opisal muzejski kustos Fr. Kos, Piscec tolmaci gradivo od nižje organiziranih do popolnejših živalskih oblik. V tem okviru je mogel dati pregled morfološke in biološke razvojne stopnje od ene živalske skupine do druge. Največjo pažnjo je posvetil naravno onim zbirkam, ki so najbolj popolne, to so zbirke, ki so jih ustvarili naši najboljši znanstveniki in zbiratelji in kjer imamo primerke, ki so samo naši zemlji svojstveni. Sem spada živalstvo naših jam, planin in barja. Posebno se opozarja na živalske oblike in skupine, ki so redke, ki pri nas izumirajo ali so že izumrle in na živali, ki so po zakonu zaščiten. Pri skupinah in posameznih živalih je na kratko opisal njih oblike in njih življenje — berite n. pr. opis tatinske mravlje ali lubadarja — in je opozoril na odvisnost živalskih oblik od kemične in geološke osnove tal in klimatičnih razmer (Alpe, kraške jame itd.).

Geološko-paleontološki oddelek je opisal Ivan Rakovec tako, da podaja hkrati geološki pregled vsega slovenskega ozemlja in najstarejšo zgodovino naše zemlje, ki jo bere večšak iz okamenin. Najstarejše so silurske in devonske tvorbe v Karnijskih Alpah in Karavankah. Njima sledi dolnji karbon, v gornjem karbonu je bilo slovensko ozemlje pod morjem, ki se je umaknilo šele v gornjem permu. Srednji zemeljski vek se začneja s triasom, ki je ena najbolj razširjenih formacij na slovenskem ozemlju, morje je bilo raz-

V interesu porokov je, da pazijo na to, da krajevni šolski odbor vrne kratkoročno posojilo točno kot je določeno v tozadnevni zadolžnici. V slučaju, da krajevni šolski odbor ne vrši svojih obvez kot je določeno v zadolžnici, nastanejo pri sodni izterjavi danege posojila za poroke neprijetnosti rubežni v kritje dolžnega zneska pri posojilnici. Pri sodni izterjavi obsodi sodišče prvega poroka podpisanege na zadolžnici v plačilo zapadlega posojila z vsemi sodnimi stroški in odredi, ako potrebno, rubežen. Kadar ne zadostuje za kritje zapadlega posojila premoženje prvega poroka, se ostanek izterja od drugega poroka podpisanege na zadolžnici. Slične neprijetnosti, izviraajo iz poročstva, je imel šolski upravitelj I. kot sledi:

Krajevni šolski odbor v A. je najel leta 1930. kratkoročno posojilo 20.000 Din pri domači hranilnici za kritje izdatkov za stanarino in kurivo za učiteljstvo ter nagrado za veroučitelja. Kot porok je zadolžnico podpisal šolski upravitelj I. Krajevni šolski odbor je odplačeval posojilo, le ostanka 4000 Din, vsled pomanjkanja denarja ni poravnal. Šolski upravitelj se za poplačilo posojila kot porok ni zadosil zanimal in je bil mnenja, da bo že predsednik vse potrebno ukrenil, da se posojilo vrne. Posojilnica je zahtevala tudi vrnitev zadnjega ostanka posojila, in ker krajevni šolski odbor ni zadostil tej zahtevi, je nastopila sodno pot. Sodišče je izdalo plačilno povelje in na to razsodilo, da ima šolski upravitelj I. kot porok na zadolžnici, plačati v 14 dneh ostanek posojila z nastalimi obrestmi, da ne bo izvršbe.

Iz navedenega primera sledi, da je v lastnem interesu šolskih upraviteljev, ki so podpisali zadolžnice za kratkoročna posojila krajevnih šolskih odborov pri navedenih posojilnicah, da pazijo na to, da vrše krajevni šolski odbori redno odplačilo teh posojil, sicer se jim lahko dogodi kot šolskemu upravitelju I., da bodo morali plačati za krajevni šolski odbor zapadli znesek. Sicer imajo pravico izterjati povračilo tega zneska od krajevnega šolskega odbora, vendar se izognejo vsem tem neprilikom, ako pazijo na to, da se posojilo redno vrača po obvezah v zadolžnici.

—§ Pritožba proti prav dobri oceni v smislu določb § 106. zak. o nar. šolah učitelju ni dovoljena. Ostalim drž. uslužbenecem pa dovoljuje § 42. U. Z., da se smejo pritožiti zoper vsako oceno. Z ozirom na karakter učiteljske službe razumemo to razliko, ki je bila umestna, dokler ni izšel sedanji U. Z. z določbami § 258. Do 1. aprila 1931. § 106. zak. o nar. šolah ni prišel toliko v poštev, ker prav dobra ocena ni imela nikakega vpliva na potek službe. Sedaj pa, ko v smislu določb § 258. U. Z. učitelj s prav dobro oceno, proti kateri ni pravnega leka, ne more napredovati v V. pol. skupino, bi bilo pravično, da se ta pasus v § 106. zak. o nar. šolah zamenja ter se tudi učiteljstvu dovoli pritožba proti prav dobri oceni. Finančni odbor v senatu je med tem že razpravljal dne 21. junija 1933. o izpremembi § 258. U. Z. Sicer ni bilo javljeno, za koga in kako bo spremenjen, toda učiteljstvo upa, da ne bo njemu v škodo. Pri te priliki prosimo merodajne činitelje, da radi izenačenja pravice učiteljstva s pravicami ostalega drž. uradništva odstranijo tudi druga nesoglasja med uradniškim in osnovno šolskim zakonom ter opozarjamo na sledeče:

1. Po § 92. zak. o nar. šolah zastarajo učiteljstvu kazni za nerednost po treh letih, ostalemu uradništvu pa po § 187. U. Z. v enem letu.
2. Veroučitelji so do 31. marca 1931. napredovali kot ostali drž. uradniki; z novim U. Z. so jim ustavljena vsa napredovanja, ker je iz § 346. U. Z. izpadlo zvanje veroučitelja v službi.

—§ Praktični učit. izpit. Po odredbi §§ 72. in 73. zakona o nar. šolah se lahko opravi praktični izpit po dvehletnem uspešnem delovanju v šoli. Ker določa § 14.5. ur. zak., da mora opraviti pripravnik praktični izpit v roku 5 let, drugače se odpusti iz drž. službe,

meroma plitvo, Centralne Alpe so molele kot otok iznad njega. Ob času dolnje krede je pokrivalo morje še vsa Goriško, Notranjski in Dolenjski Kras, se razširilo do najvišjih gorskih skupin in pričelo polagoma upadati ob koncu krede. V eocenu — novi zemeljski vek — je pričelo morje naše kraje vnovič preplavljati, se zopet umikalo in nas zalilo v oligocenu od panonske strani do Ljubljanske kotline in Bohinja. Šele v pliocenu se je končno čedalje bolj umikalo proti zahodu. Diluvijalno dobo karakterizirajo ledeniki, ki so segali do Sv. Lucije, Radovljice in Velikoveca. Iz te dobe imamo najbolj pogoste ostanke jamskega medveda, Z aluvijem, h kateremu prištevamo najmlajše rečne naplavine in jezerske usedline, je zaključena veličanstvena, stotisočletja trajajoča predzgodovina naše zemlje.

Mineraloško-petrografski oddelek je opisal p. Janez Zurga, ki je omenil v prvi vrsti one rudnine in kamenine, ki so za Slovenijo posebne važnosti. Prvi početki človeške kulture so bili v tesni zvezi s kamnom, iz katerega je izdelal človek svoje orodje in orodje, ki ga je rabil v boju za svoje življenje. Dragocene kovine, rude in rudnine so končno izvale človeško lakomnost in vse one krvave politične boje, o katerih nam poroča že pisana zgodovina.

Rastlinske zbirke, ki jih je opisal Fran Dolšak, so le v manjši meri občinstvu dostopne. Že po naravi in po načinu hranitve morejo služiti predvsem strokovnim raziskovalcem. Izložene rastlinske zbirke so hranjene v treh steklenih omarah. Posebej naj opozorim na naše redke rastline, ki so po zakonu zaščiten. Razstavljene so pod steklom na stenskih tablah v dvorani X. A. Pj.—

opozarjamo tovariše pripravnike, naj ne olašajo s polaganjem tega izpita. Pravočasno opravljanje izpita ima tudi gmotno dobrotno, saj more pripravnik zaposliti za prevedbo v uradniško skupino takoj, ko dovrši 3 leta službe in dobi s to prevedbo zvišane prejemke.

—§ Plač. sezname. Dogaja se, da posamezni premeščeni učitelji niso vpisani v nobenem seznamu, niti na prejšnjem niti na novem službenem mestu. Pravilo naj bo, da podpiše učitelj (-ica) plačilni seznam na oni šoli, kjer se nahaja na dan 1. v mesecu.

—§ Ocena za 1932./33. naj se že vpisuje v izvide in prošnje za napredovanje, sicer se morajo vračati prošnje v spopolnitev, s čimer se zakasne rešitve.

Naša gospodarska organizacija

ČLANOM UČITELJSKE SAMOPOMOČI

Na občnem zboru v Ljubljani dne 14. maja 1933 so se spremenila zadruga pravila. Te spremembe je okrožno kot trgovski sodišče v Ljubljani, odd. II., dne 16. junija 1933 pod Firm. 254./33. Zadr. X. 161./4. vpisalo v zadrugi register. Glase se:

§ 3. — odst. 1.: a) Po članovi smrti izplača načelstvo brez ozira na slučaj smrti — poštevaajoč določbo § 4., odst. 1. — po sprejemu uradnega mrtvaškega lista in sprejemne listine (zadrugne knjžice) zakonitim dedičem tolikokrat po 5 Din, kolikor šteje zadruga članov ali pa posmrtnino z odbitkom po določilih § 13., točka 2., čeprav do tega časa se niso vsi vplačili članskih prispevkov.

§ 4. — odst. 1.: Člani zadruga lahko postanejo učitelji, profesorji, njihove žene in vdove, učiteljice javnih in zasebnih šol ter neučiteljski-soprogi učitelje, ki se morejo vezati s pogodbami in imajo v okolišu zadruga stalno bivališče. V zadrugo se ne smejo sprejeti oni, ki so že dovršili 45. leto starosti in vsi oni, ki so bolni. V dvoljnih primerih morajo prijaviti predložiti zdravniško spričevalo. Če je prijavljene predložil načelstvu glede zdravja napačne podatke ali neresnična potrdila bil od načelstva sprejet v zadrugo, pa je v dobi treh mesecev od sprejema umri, načelstvo sprejem takega člana lahko razveljavi in odreče izplačilo posmrtnine.

§ 7. — odst. 3.: Član. Učit. samopomoči, ki je zaradi odslužitve kadrskega roka moral izstopiti iz državne službe, po oprostivni vojaške službe ni bil takoj sprejet v državno službo, ne plača za dobo kadrskega leta in čakanja na državno službo nikakih članskih prispevkov, preneha pa za to dobo tudi njegovo članstvo v zadrugi. Od dne ponovnega vstopa v državno službo (učiteljsko) vplačuje članski prispevek in je zopet redni član v zadrugi. Ob vstopu v državno službo se pisмено prijavi pri upravi US. Načelstvo zadruga se pooblašča, da obravnava in pravomočno sklepa o takih primerih.

§ 13. se glasi: Poleg dajatev v §§ 10., 11., 12. in 15. mora vsak član vplačati pri vstopu v zadrugo pristopnino, ki se ravna po starostnih letih, in sicer:

od 1. do 20. leta	Din 1'—
od 25. do 30. leta	Din 5'—
od 30. do 35. leta	Din 20'—
od 35. do 40. leta	Din 30'—
od 40. do 45. leta	Din 50'—

Prijavljeni od 25. do 45. leta plačajo k tem zneskom za vsako — nad 25. starostno leto še dodatek po Din 150'—. Najvišji dodatek v dobi od 44. do 45. leta znaša Din 3000'—.

2. Za člane od 25. do 45. leta, ki so plačali samo pristopnino brez dodatka letnih po Din 150, prejmejo dediči za vsako leto — od 25. leta dalje — po 12% manjšo posmrtnino. Z zadnjim sprejemnim letom — od 44. do 45. leta — se zniža posmrtnina za 24%.

3. Presežki po §§ 11. in 13. zadrughih pravil, nastali pri izplačilu okrnjenih posmrtnih po § 13., točka 2., gredo v starostni podporni sklad, ki ga zadruga ustanovi v ta namen, da se pridobe olajšave pri vplačevanju članskih prispevkov za one člane, ki so najdlje časa v zadrugi.

4. Pristopnina z dodatkom vplačujejo od oblastvene odobritve dalje samo novi člani.

5. Zadruga lahko sprejema nove člane s samo pristopnino in doplačilom pod točko 1., odst. 1. in 2.

§ 30., odst. 2. se glasi: Redni občni zbori se vrše menjalno v Ljubljani, Novem mestu, Celju in Mariboru vsako leto najpozneje do 30. junija potem, ko je sestavljen in po nadzorstvu odobren računski zaključek.

§ 39. se pravilom vstavi: Zadruga ustanovi podporni sklad. Iz tega bo načelstvo nakazovalo članom-zadrugnikom v primeru težke boleznii ali resnične potrebe denarne podpore, ki jih bodo prejemale brezobrestno vračali v rednih mesečnih obrokih. Podporni sklad se tvori:

1. iz enkratnega obveznega prispevka v znesku Din 60'— (šestdeset dinarjev), katerega mora plačati vsak član ob vstopu v zadrugo s sprejemnimi pristopninami. Dosedanji člani zadruga vplačajo ta znesek po izvršeni spremembi zadrughih pravil v dvanajstih zaporednih mesečnih obrokih po Din 5'—.

2. iz daril. Vplačani zneski ostanejo last podpornega sklada in se v nobenem primeru ne vračajo vplačnikom.

Za podeljevanje podpor sestavi načelstvo zadruga pravilnik, katerega potrdi občni zbor v letu 1934. Iz podpornega sklada se prično podeljevati podpore po odobrenem pravilniku po preteku dvanajst mesecev od dne, ko je bila ta sprememba pravil od oblastva potrjena.

—§ Članom Učit. samopomoči. Spremembe zadrughih pravil, kakor jih je občni zbor v Ljubljani dne 14. maja 1933. sprejel, je okrožno kot trgovski sodišče v Ljubljani odd. III., 19. VI. 1933. odobrilo in vpisalo v zadrugi register. Zadruga uprava je v teh dneh razposlala vsem zadrugnikom spremembe na tiskanih prilogi, katero naj vsak vlepji v svojo zadrugno knjžico (pravila). Istočasno smo razposlali tudi položnice za junij t. l. Umri je član Tomo Petrovec v Ljubljani — 302. smrtni slučaj. Izplačana posmrtnina je znašala 12.600 Din. Vsak član nakaže s položnico 5 Din za 302. smrtni slučaj, 5 Din za prvi mesečni obrok v podporni sklad (gl. priloga § 39.) in 1 Din za posrnino, skupaj 11 dinarjev, zakonski pari 21 Din. Sprejemne pristojbine se odslej zaračunavajo vsem onim članom po § 13. novih (spremenjenih) pravil.

—g Učiteljskemu domu v Mariboru je daroval upokojeni tov. Emil Vole 100 Din, ker se ni mogel udeležiti dne 26. junija proslave 44-letnice mature v Ljubljani. Posnemajte ga!

Gospodarsko izvenšolsko delo učiteljstva

ZBOROVANJE UČITELJEV ZADRUŽNIH IN GOSPODARSKIH DELAVCEV V LJUBLJANI.

V torek 27. t. m. dopoldne se je vršilo v zborovalni dvorani JUU sekcije v Ljubljani zborovanje učiteljev (-ic), ki delujejo na združniškem in drugih gospodarskih poljih. Kljub neugodnemu času se je nabralo lepo število izkušenih narodno-gospodarskih delavcev in z veseljem smo opazili med njimi tudi več tovariše. Predsednik sekcije tovariš Ivan Dimnik je s pozdravom in kratkim nagovorom otvoril važno zborovanje, ki je tvorilo prvi uspešnejši korak v novo borbo za gospodarsko konsolidacijo našega naroda. Popolnoma pravilno in najvažnejše je do danes delo na gospodarskem polju, kajti s poslabšanjem gospodarskega stanja vseh slojev peša tudi narodova splošna kultura, ki se more zopet dvigniti edino le s podvigom gospodarstva. Po otvoritvi je poročal tov. Andrej Skulj: »Potreba in namen organizacije učiteljev - gospodarskih delavcev«. Velika je taka potreba in skrajni čas je že bil, da se je tudi k temu pristopilo. Mnogo je vprašanj, ki se dade le skupno rešiti, še večja pa je potreba, da postane naše delo na gospodarskem polju enotno organizirano in ne več raztreseno ter ideče v najrazličnejše smeri. Za Skuljem je govoril tov. Al. Hreščak o »Koncentraciji javnega dela na gospodarskem polju in o metodah izvenšolskega dela«. Točno je preciziral dosedanje učiteljsko izvenšolsko prosvetno delovanje in pokazal na neuspešnost dosedanjih metod. Razvijal je nove smernice tega dela in utemeljeval svojo novo metodo, katero si je osvojil tudi osek za izvenšolsko delo pri naši sekciji. Z zanimanjem so sledili navzoči njegovim izvajanjem. Po končanem referatu se je razvila živahna debata, ki je zajela Skuljev in Hreščakov referat. Vsi so odobrivali od sekcije započeto delo in s svoje strani utemeljevali njegovo upravičenost. Debata se je zavlekla do 11. ure, za katero je bil sklican ustanovni občni zbor za obmorski učiteljski dom. Ker so bili zborovalci popoldne zadržani, se je na predlog tov. Dimnika zborovanje prekinilo. Referati, ki so odpadli: »Šolske zadruga in zadruga učencev na šolah«, »Pravilnik organizacije učiteljev gospodarskih delavcev« in »Združniški in gospodarski počitniški tečaj za učiteljstvo«, so se prenesli na dneve od 23. do 26. julija t. l., ko se bo vršil v Ljubljani drugi posebni del zadrugno-gospodarskega tečaja za učiteljstvo. Za ta tečaj so predvideni slični referati in se bo obravnavalo vse skupaj takrat.

Z zborovanja je bila poslana g. banu dr. Dragu Marušiču in g. podbanu dr. Otmarju Pirkmajerju zahvala za njihovo vsestransko uvidevnost in pomoč pri učiteljskem delu na gospodarskem polju.

UČITELJSKI DOM OB MORJU.

Dne 27. t. m. ob 11. uri se je vršil v prostorih JUU sekcije Ljubljana ustanovni občni zbor »Društva za zgradbo obmorskega učiteljskega doma v Omišlju« na otoku Krku. Lepa je ideja lastnega doma na našem Jadranu, lepa in koristna je vsestransko. V tem domu bo učiteljstvo črpalo zdravje in energijo za svoje delo med narodom, ob širnem morju, ob staroslavnem, od nekdanj našem Jadranu pa bo v učiteljih - narodnih vzgojiteljih rastle-samozavest, da bodo polni nacionalnega ponosa vršili svoje poslanstvo v šoli in izven nje.

Občni zbor je otvoril tov. Ivan Dimnik kot predsednik pripravljalega odbora. Z lepimi besedami je orisal pomen učiteljskega doma ob morju in se zahvalil vsem, ki so pripomogli k realizaciji tega načrta. Velik kos sveta je že kupljen in idilični legi pod romantičnim Omišljem, lep kos sveta s krasnim kopaljščem in najboljšo pitno vodo iz živega studenca, kar je redkost v tistih krajih. Mnogo tovarišev in tovarišic se je že prijavilo za vstop v društvo in tudi pravila je kr. banska uprava odobrila. — Tov. Kobal je nato čital pravila, ki so bila po kratki debati soglasno sprejeta. Nato je tov. Rado Grum opisoval načrte za novi dom in za način letovanja. Dom bo omogočal društvenim članom ter njihovim rodbinam letovanje ob morju z vso oskrbo po primernih dnevnih cenah. Istočasno pa bo dom služil tudi kot počitniška kolonija učiteljskim otrokom. Predvideno je, da bodo člani društva, ki bodo pripomogli s svojimi prispevki k zidavi obmorskega doma, uživali vse njegove ugodnosti po režijskih cenah in bodo na ta način prišli do mnogo cenejšega letovanja kakor člani, ki bodo pozneje pristopili. Te pravice ustanoviteljev se bodo tudi še posebej utrdile v pravilih.

Pri določitvi višine članarine oz. prispevka za gradbeni fond se je vnela daljša debata in so se slišali najrazličnejši predlogi. Končni sklep je bil ta, da naj novi društveni odbor prouči vse te možnosti, sestavi konkretne predloge ter skliče izredni občni zbor v svrhu določitve društvene članarine.

Nato se je soglasno izvolil sledeči društveni odbor: predsednik Grum Rado, njegov namestnik Gallob Rudolf, odborniki Kocijančič Ivan, Kumelj Metod, Zor Miroslav, Zupančič Jože, Serajnik Josip in Hofbauer Lojze, njihovi namestniki Marok Lojze, Dimnik